

Gemeente Amsterdam
Ontwikkelingsbedrijf

Tijdelijkheid en experimenten als structurele vormen:

nieuwe werkelijkheden in de ruimtelijke sector

Voorjaarscongres Vereniging van Grondbedrijven
13 juni 2012

Jurgen Hoogendoorn OGA

Nieuwe werkelijkheid na 2008 (ruimtelijk - economisch)

- Einde krediet- en vastgoed aangedreven project- en gebiedsontwikkeling (geen/weinig effectieve vraag naar woningen, kantoren, winkels etc)
- Vastgoed- en bouwsector weet niet te innoveren en gaat grotendeels over de kop (creative destruction – Schumpeter)
- Gemeenten; van grondexploitant naar medespeler (o.a. op basis van “Nieuw Krachtenveld, Nieuwe Paradigma's van Prof. Willem Verbaan)

Burger verhoudt zich anders tot overheid

(nieuwe sociologische/maatschappelijke werkelijkheid)

Recente publicaties 4 voorbeelden

- De Boom en het Rizoom; overheidssturing in een netwerksamenleving. (feb. 2010, MinBZK)
- Nieuwe media, kansen voor dienstverlening (okt. 2011)
- Loslaten, vertrouwen en verbinden; over burgers en binding; (dec. 2011, Jos van der Lans)
- Vertrouwen in burgers (mei 2012 WRR)

Burger verhoudt zich anders tot Overheid (1a)

De Boom en het Rizoom; overheidssturing in een netwerksamenleving

Samenleving als rizoom:

- Franse filosofen Gilles Deleuze en Félix Guattari (1998) stellen samenleving voorals een 'rizoom'. Een *rizoom* is in letterlijke zin een veelal horizontaal vertakte wortelstructuur, die niet te herleiden is tot één hoofdtak of tot één plant aan de oppervlakte, maar bestaat uit ondergronds voortwoekerende worteltakken waartussen steeds nieuwe verbindingen kunnen ontstaan.

Burger verhoudt zich anders tot Overheid (1b)

De overheid als boom

- wel betrokken en verantwoordelijk, maar zonder verdringing maatschappelijke dynamiek. Wel oplossen, maar niet overnemen van een probleem.
- De overheid moet een bepaalde mate van 'openheid' toelaten als het gaat om de beoogde uitkomsten.
- Kortom betrokken en bescheiden

Burger verhoudt zich anders tot Overheid (2)

Nieuwe media, kansen voor dienstverlening (okt. 2011)

- Omkering van het overheidsapparaat; participerende overheid
- Samenleving organiseert zich snel (met behulp van sociale media) en tijdelijk in de vorm van een netwerk (rizoom) rond een thema
- We zitten in een transitie van het denken en doen van vandaag naar het denken en doen van morgen.
- Deze transitie biedt kansen voor transparantie, vertrouwen en een compacte overheid.
- Crowdsourcing, -funding en co-creatie vormen de nieuwe aanpak voor participatie en daar hoort een aangepaste rolopvatting van de gemeente bij.
- Het helpt om te beseffen dat we in deze transitie zitten

Burger verhoudt zich anders tot Overheid (3)

Loslaten, vertrouwen en verbinden; over burgers en binding; (dec. 2011, Jos van der Lans)

- Publieke systeemwereld (grootschalig, hiërarchisch en bureaucratisch)
losgezongen van de leefwereld -> vastlopen
- Netwerkorganisaties als (privaat) beweging van onderaf; kleinschalig, persoonlijk, horizontaal, informeel, generalistisch, oplossingsgericht, met veel ruimte voor passie/plezier en plaatsgebonden

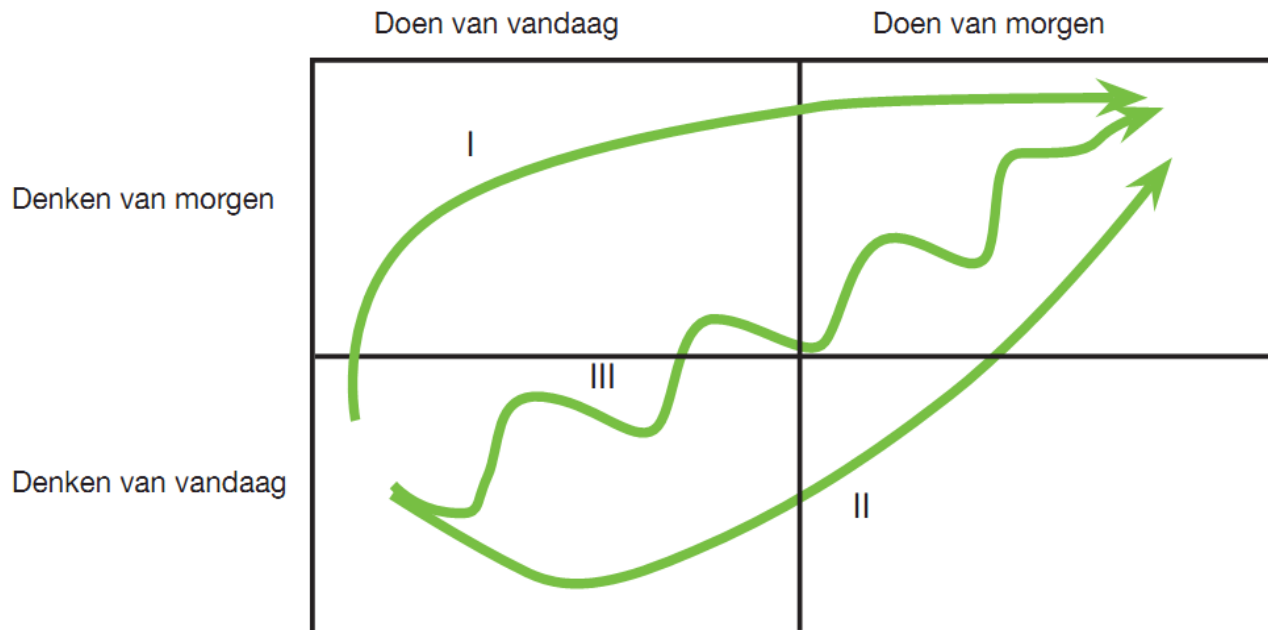
Burger verhoudt zich anders tot Overheid (4)

Vertrouwen in burgers (mei 2012 WRR)

- Denk vanuit de (betrokken en actieve en initiërende) burger
- Investeer in vertrouwen door creëren tegenspel, versterken alledaagse invloed, stimuleren maatschappelijk verkeer en bouwen steunpilaren

Werkelijkheid noopt tot innoveren; chaoskruis

Afbeelding 4. Routes van vandaag naar morgen

Bron: Jaap Peters, Niets nieuws onder de zon en andere toevalligheden. Strategie uit chaos, 2008.

Hoe innoveren

- Tijdelijk is het nieuwe permanent
- Experiment de structurele vorm
- In samenspraak met samenleving door inzet sociale media

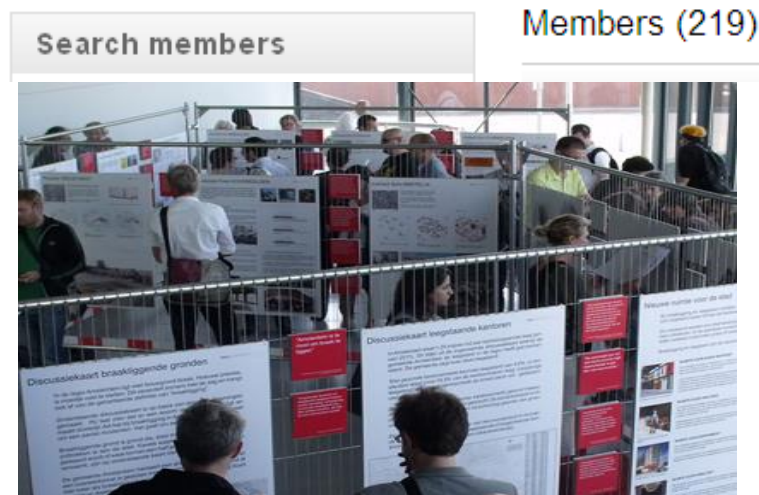
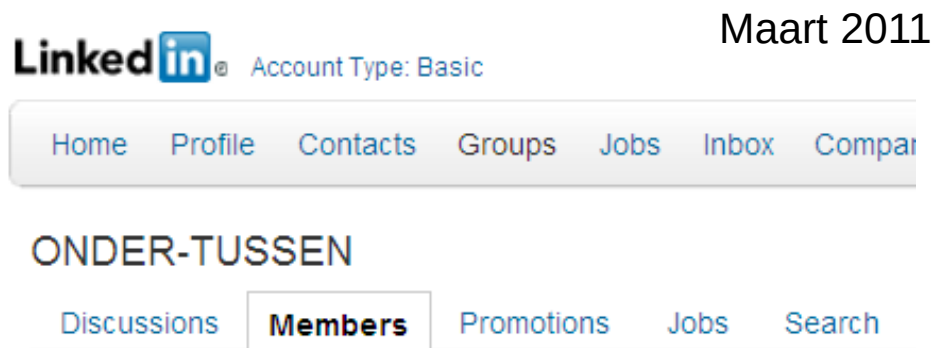
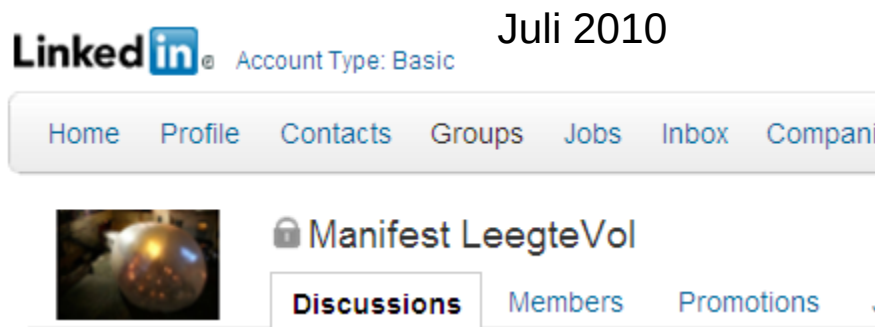
Is niets doen een optie?

Kosten braakliggen: tussen € 15.000 en € 40.000
per ha per jaar

Maatschappelijke initiatieven

Initiatief voorstel gemeenteraad april 2011

beleid ontwikkelen voor het tijdelijk gebruik van braakliggende terreinen,
uitgangspunt: gemeente niet zelf uitvoeren, maar initiatieven van buurtbewoners en
maatschappelijke organisaties voor tijdelijk gebruik faciliteren.

Lees de toelichting »

Typ hier een adres →

Beschikbaarheid

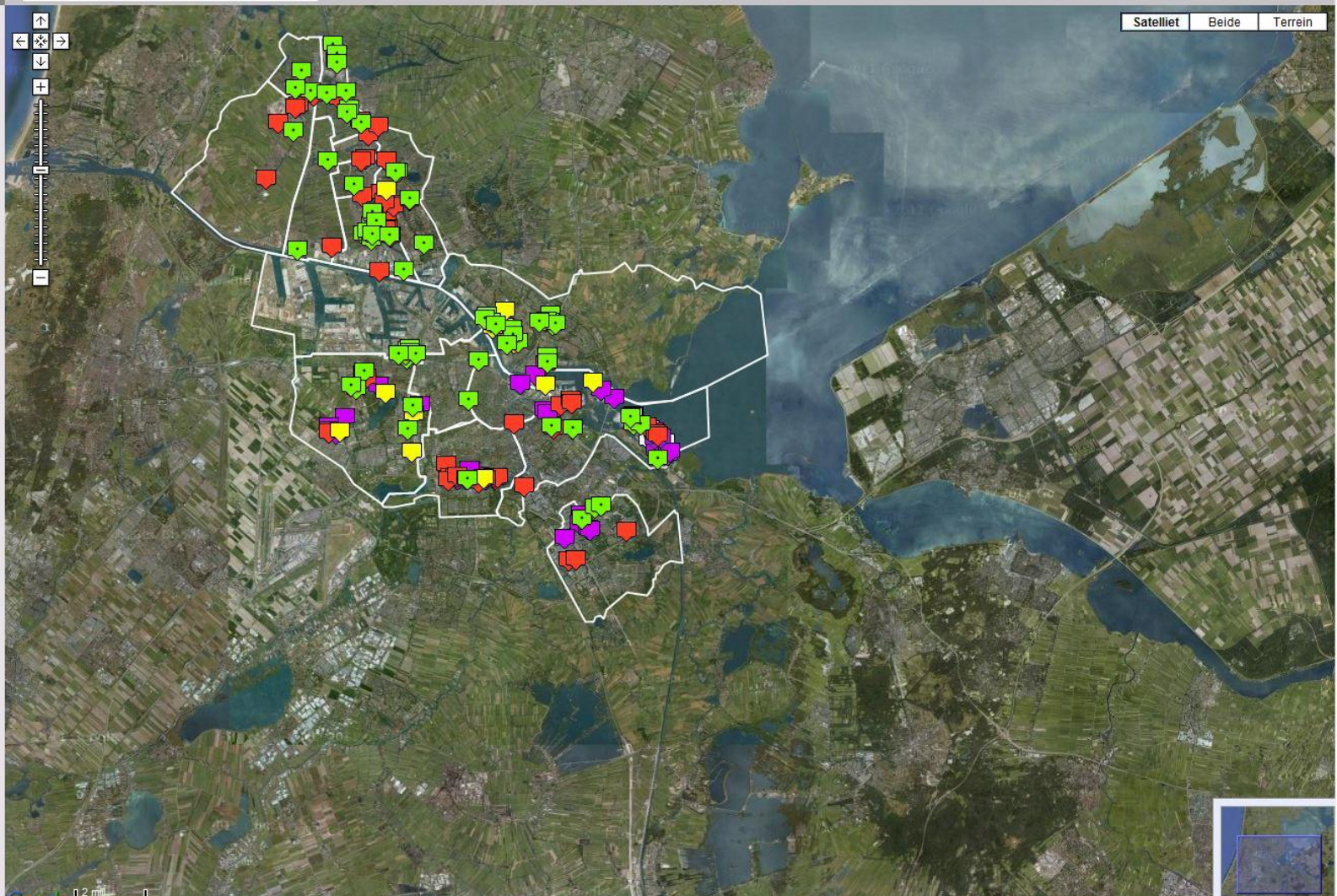
- ☒ Per direct
- ☒ Op termijn
- ☒ Onder voorbehoud
- ☒ Inmiddels ingevuld
- ☒ Niet beschikbaar overig

Terreinomvang (filter)

- ☒ Minder dan 1.000 m2
- ☒ 1.000 tot 5.000 m2
- ☒ 5.000 tot 10.000 m2
- ☒ 10.000 tot 50.000 m2
- ☒ 50.000 m2 of meer

- ☒ Stadsdelen en Wijken

Satelliet Beide Terrein

XXXX

#BLT020

BLT020

[HOOFDPAGINA](#)[FORUM](#)[#BLT020](#)[LEDEN](#)[FOTO'S](#)[VIDEO'S](#)[MIJN PAGINA](#)[UITNODIGEN](#)[BEHEREN](#)

CATEGORIEËN

[Bewerken](#)[Documenten](#)[Voorbeelden tijdelijk gebruik](#)[In de media](#)[Informatie](#)[Svz kaart braakliggende terreinen](#)[Praktische do's en don'ts](#)[Technische aspecten](#)

RECENTE ACTIVIT

[Bewerken](#)

Wat ben je aan het doen?

140

Delen

Harry Wien is nu lid van blt020 gisteren

Heet ze welkom.

Jantien Aalbrechtse, Jan Hagendoorn, Inge Bruursema en 5 zijn lid geworden van blt020 Vrijdag

Tom Verbeem heeft zijn/haar profiel bijgewerkt

WELKOM

[Bewerken](#)

Welkom bij BLT020, het intern gemeentelijke kennisnetwerk voor tijdelijke invulling van braakliggende terreinen. Deel hier je kennis met projectbureau's, stadsdelen en centrale diensten. Ga in gesprek met elkaar en leer van anderen!

Heb je een vraag of wil je een nieuwe categorie in het forum aanmaken? Mail de beheerders [Barbara Ponteyn](#) of [Caroline Combé van Dienst Ruimtelijke Ordening](#).

FORUM

[Bewerken](#)

Berlijnse les (met dank aan ex collega Vincent Kompier zie zijn site over oa. zwischennutzung) 1 antwoord

Door Jurgen Hoogendoorn begonnen in Voorbeelden tijdelijk gebruik. Laatste reactie van Guus Knibbeler op donderdag.

Eerste vier afleveringen van Stadscafe van AT5 te zien via <http://google/4UwNk> 1 antwoord

Door Barbara Ponteyn begonnen in In de media. Laatste reactie van Barbara Ponteyn op donderdag.

Tijdelijkheid als strategieplan stappenplan en checklist

Door dries drogendijk begonnen in Praktische do's en don'ts op woensdag.

Tijdelijke (kerst) verlichting in Rotterdam

Door Jurgen Hoogendoorn begonnen in Voorbeelden tijdelijk gebruik op dinsdag.

Tijdelijk gebruik snel toestaan

Door Nienke van der Baan begonnen in Voorbeelden tijdelijk gebruik 21 Nov.

Het oude loopbriefje als toets voor tijdelijk gebruik?

Door Albert van Huizen begonnen in Technische aspecten 21 Nov.

BARBARA PONTEYN

[Afmelden](#)[Inbox](#)[Vrienden](#) – [Uitnodigen](#)[Instellingen](#)

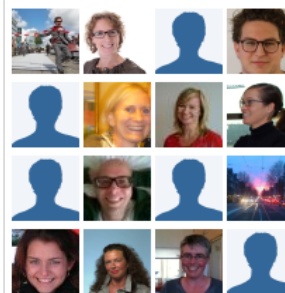
INFO

Stijn ter Woerds heeft dit Ning-netwerk opgericht.

[Een Ning-netwerk oprichten. »](#)

LEDEN

[Bewerken](#)

+ Meer uitnodigen

[Alles weergeven](#)

Resultaten

Lokale televisie

Stadsoase, aflevering 4

Stadsoase bezoekt deze week de E-buurt in Zuidoost!

Stadsoase volgt buurtinitiatieven op braakliggende terreinen in de wijk. Deze week is Stadsoase op bezoek in de E-Buurt in Zuidoost, waar de plannen voor de ruimte door bewoners en betrokken partijen, zoals stadsdeel en woningcorporaties, worden besproken.

Stedelijke vernieuwingsgebieden en bestaande stad

Uitleggebieden/herontwikkeling

Voorlopige opbrengsten

- ✓ Vooral People en Planet
- ✓ Profit; verliesbeperking door verhuur grond
- ✓ Meer contact tussen mensen (sociale cohesie)
- ✓ Meer gezondheid (beweging en gezond voedsel uit moestuin)
- ✓ Minder verloedering
- ✓ Experimenteer-ruimte en –tijd

Dus nog niet nieuwe:

- Verdienmodellen
- Organisatie- en procesmodellen

Tussentijdse les?

**Gebiedsontwikkeling in de toekomst:
Naar een samenwerking tussen
gemeente (klein, flexibel en wendbaar, faciliterend)
en rizoom van onafhankelijke ruimtelijke
professionals?**

DANK VOOR UW AANDACHT

